

Mitä eri työryhmissä ja kehittämisohjelmissa ollaan esittämässä kuntoutuksen kehittämiseksi?

19.3.2010

Kuntoutuskumppanuuden avulla
palvelut toimiviksi

38. Valtakunnalliset Kuntoutuspäivät

ylitarkastaja Hanna Nyfors

Kuntoutusta kehitetään näistä lähtökohdista

- Pääministeri Vanhasen Hallitusohjelma ja politiikkariihen kannanotot 24.2.2009
- STM:n strategia 2015
→ strategia 2020 valmisteilla, kuntoutus painopisteeksi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KASTE – 2011
- Lainsäädäntöhankkeet
- Ahtelan ”työelämätyöryhmä” ja ehdotukset jatkovalmisteluun
→ työterveyshuoltotyöryhmä ja työhyvinvointityöryhmä

- Sata-komitea ja kuntoutus
- Masto- ja Mieli 2009 -hankkeet
- Poliitiikkaohjelmat, Vammaispoliittinen ohjelma VAMPO
- Kehittämishankkeet; esim. Kelan Vake-hanke
- Kuntoutuslaitos selvitys 2009

Laki velvoittaa, tahto toteuttaa

- Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö säätelee yksityiskohtaisesti eri tahojen kuntoutustehtävistä
 - parhaiten kuntoutuksen toteutumista voi vahtia, kun kuntoutujalle on säädetty oikeus tiettyyn, esim. Kelan vaikeavammaisen kuntoutukseen (päätökseen voi myös valittamalla hakea muutosta)
 - Kuntoutusasiakkaan **ohjauksesta, kuntoutustahojen yhteistyöstä sekä kuntoutuksen suunnittelusta ja seurannasta** on säädetty yksityiskohtaisesti
 - Velvoitteiden noudattamatta jättämisestä ei ole kuitenkaan säädetty sanktioita
- Nämä kuntoutuksen onnistumisen kannalta keskeiset laadulliset tekijät ovat organisaatioissa ja niissä työskentelevien ihmisten tahdon, osaamisen ja asiakasyhteistyöhön annettujen resurssien ja mahdollisuuksien varassa

- **HS** 14.3.2010 Sunnuntaidebatti
 - ”terveydenhuollossa olisi tarpeen arvioida mm.**kuntoutuksiin** kohdennettavien voimavarojen tuomia hyötyjä”
Terveystenhuollon prof. Risto Tuominen, Turun yliopisto

- Miten hyvin kuntoutus nykyisillä resursseillaan ja toimintatavoillaan vastaa haasteisiin?
- Miten hyvin kuntoutus vastaa yksilöiden ja yhteiskunnan nopeasti muuttuviin tarpeisiin?
- Miten uudessa valmisteilla olevassa lainsäädännössä kuntoutus saadaan uuteen nousuun?
- Paras –puitelaki voimassa 2012, Paras –selonteko annettu eduskunnalle marraskuussa 2009; missä on laaja-alainen eri toimijatahojen kuntoutus kuntien kertomana?

**Sosiaali- ja
terveydenhuollon järjestämistä koskeva laki siirtyy
Sote -aluemallia koskeva kokeilulaki valmistelussa**

TERVEYDENHUOLTOLAKI

HE: huhtikuu 2010
Voimaan: 2011 -

Toimiva
terveyskeskus
-toimenpideohjelma

**KASTE
-ohjelma**

Vammais-
poliittinen ohjelma

Terveyden-
edistämisen p.o.

Mieli 2009
-hanke

Lasten, nuorten ja
perheiden
hyvinvoinnin p.o.

- Laki- ym. hankkeita:**
- potilaslaki ja asiakaslaki
 - vammaispalvelulaki
 - palveluseteli
 - asetus neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon
 - Ikärajojen yhtenäistäminen nuorten mielenterveyspalveluissa
 - yksityinen lupahallinto th ja sh
 - th.ammattihenkilölaki
 - hoitajaresepti HE 283/2009
 - syövänhoidon strategia
 - vanhustenhuollon laatusuositus →Laki ja Ikäihmisten ymp vrk hoitoa ja hoivaa uudistava työryhmä
 - tietoteknologiahankkeet

PARAS-hanke:
Puitelaki voimassa 31.12.2012 asti
Selonteko Eduskunnalle marraskuu 2009
SOTE-kysely: maaliskuu 2009

VOS-uudistus
STVOL voimassa 2012 loppuun
Kasteen osalta
Kotikuntalaki

SOSIAALIHUOLLON LAIT

HE: 2012
Voimaan: 2013

ALKU-hanke 2010 THL 2009 Valvira 2009

Terveydenhuoltolaki

- Määrittää ja ohjaa terveydenhuollon palvelujen, tehtävien ja toiminnan sisältöä
- Korvaa kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidolain **sisältöpykälät** ja niihin liittyvät asetukset, kuten lääkinnällisen kuntoutuksen asetuksen, **rakenteet** jäävät toistaiseksi kansanterveyslakiin ja erikoissairaanhoidolakiin
- Keskeistä:
 - terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
 - asiakaskeskeisyys
 - potilaan valinnanvapaus
 - laatu ja potilasturvallisuus
 - perusterveydenhuollon vahvistaminen
 - perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumattomuus

Terveydenhuoltolaki

- valmistelun tilannekatsaus

- Työryhmän esitys 16.6.2008
- Laaja lausuntokierros syksyllä 2008
- Jatkovalmistelu virkamiestyönä
- Käynnissä viimeistely (laintarkastuksessa) ja sidosryhmäneuvottelut maalis-huhtikuussa 2010
- Hallituksen esitys eduskuntaan kevätistuntokaudella 2010
- Laki voimaan porrastetusti 2011-2013

Muutoksia terveydenhuollon palvelujen, tehtävien ja toiminnan sisältöön

- hoitopaikan valinta – peruspalvelut ERVA-alueella
- hoitohenkilöstön valinnan mahdollisuus
- potilastietojen käsittely; sh-piirin alueella yhteinen potilastietorekisteri
- sosiaali- ja terveydenhuollon eheys
- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- perusterveydenhuollon vahvistaminen; mm. sh-piirin alueen kunnat laativat terveydenhuollon yhteistyösuunnitelman, moniammatillinen perusterveydenhuollon yksikkö, tk tutkimus, koulutus ja kehittäminen
- tutkimus – EVO; yliopistotasoinen terveystieteellisen tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet

Kuntoutuksen haasteet terveydenhuollossa

Terveydenhuolto vastaa omien kuntoutuspalvelujen lisäksi muiden kuntoutusta järjestävien tahojen asiakkaiden kuntoutustarpeen arvioinnista, kuntoutussuunnitelman laatimisesta, kuntoutuksen koordinoinnista ja seurannasta!

- Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kuntoutustoiminta ja kuntoutusresurssit nähtävä kokonaisuutena
- Koko alueen hoito-ohjelmat ja kuntoutusketjut kuntoon, jatkossa myös alueellisesti keskitettävät hoidot
 - esim. kuntoutustutkimus, intensiivisen kuntoutuksen yksiköt, dementiaa sairastavien kuntoutus, apuvälinekeskukset
- Kaikkien resurssien tehokas käyttö (julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palvelujen hyödyntäminen)
- Kuntoutuslaitosten asemointi, miten toimivat osana palvelujärjestelmän kokonaisuutta? Selvitysmiesten raportti www.stm.fi > julkaisut> Selvityksiä 2009:61

Lääkinnällisen kuntoutuksen tarpeen arvioinnin edistäminen

- tarpeen havaitseminen terveydenhuollossa, etenkin erikoissairaanhoidossa saattaa olla puutteellista
- kuntoutuksen ketju helposti katkeaa tai kuntoutus ei käynnisty lainkaan
 - kunnallisen terveydenhuollon suuri haaste on järjestää lääkinällinen kuntoutus aina silloin kun tiedetään, että yksilön toiminta- ja työkykyä voidaan kuntoutuksen keinoin vahvistaa tai palauttaa
 - erityisenä haasteena ”suuret kansansairaudet”, mutta myös ”vähäisempien” sairausryhmien kuntoutustarpeesta huolehdittava
 - oleellista on, että sairaanhoidosta vastaavassa yksikössä (sairaala, terveyskeskus) tunnistetaan sairauteen liittyvät kuntoutusmahdollisuudet ja käynnistetään viiveettä kuntoutukseen pääsyn valmistelut hoidon aikana ja/tai jatkeeksi

Kuntoutuslaitos selvitys 2009

- Selvitys tehtiin sosiaali- ja terveysministeriön kuntoutusasiain neuvottelukunnan aloitteesta ja ministeriön toimeksiantona 16.2. – 15.12. 2009 ja luovutettiin peruspalveluministerille 20.1.2010
- Selvityksestä vastasivat professori Pekka Rissanen Tampereen yliopiston terveystieteen laitoksesta ja sairaanhoitopiirin johtaja Rauno Ihalainen Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä
- Kansaneläkelaitos rahoitti selvityksen sihteerityön, jonka tekivät erikoissuunnittelija Heidi Paatero, Kelan tutkimusosastolla ja tutkija Jutta Pulkki (Suoranta), Tampereen yliopiston terveystieteen laitoksella
- Tavoitteena oli selvittää valtakunnallinen kuntoutuslaitosten tilanne ja saada kokonaiskuva kuntoutuslaitosten toimintaedellytyksistä, voimavaroista ja mahdollisuudesta vastata kuntoutustarpeisiin osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää

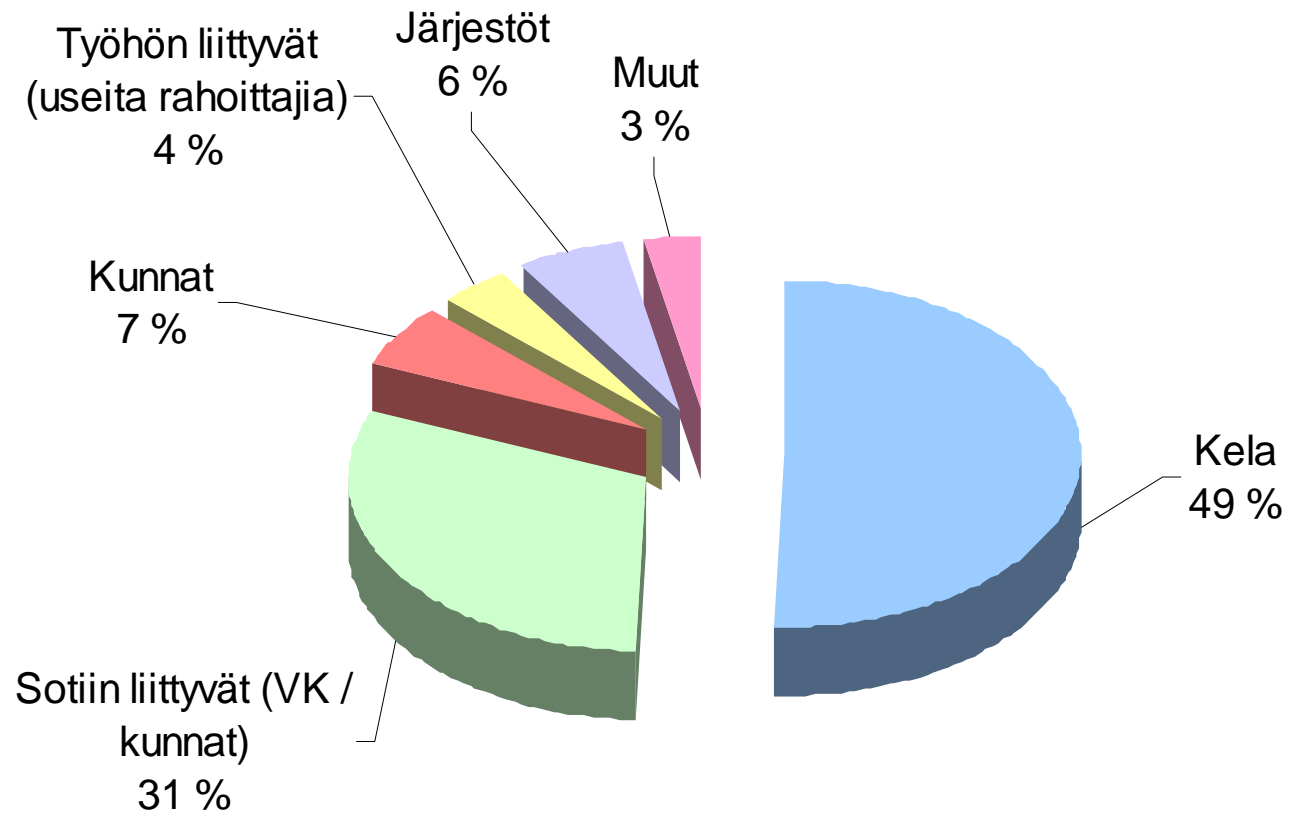
Loppuraportin sisältö

- 1 Selvityksen tausta, tarkoitus ja toteuttaminen
- 2 Aikaisemmat selvitykset
- 3 Kuntoutuslaitosten syntyhistoria ja toimintaedellytykset
- 4 Kansainvälinen katsaus kuntoutuslaitoksiin
- 5 Kuntoutuksen vaikuttavuuskatsaus
- 6 Kuntoutuslaitoskyselyn tulokset ja analyysi
- 7 Kuulemistilaisuuksien anti
- 8 Selvitysmiesten keskeiset havainnot ja toimenpide-ehdotukset kuntoutuslaitostoiminnan kehittämiseksi

Kuntoutuslaitoskyselyn tunnuslukuja, 2008

■ Laitoksia (kaikki / vastanneet)	94 / 85
■ Vuodepaikkoja yhteensä	11 600
- kuntoutuspaikat	6 600
■ Majoitusvuorokaudet yhteensä	2,5 milj.
- kuntoutusvuorokaudet	1,17 milj.
■ Avokuntoutuskäynnit	223 000
■ Käyttöaste / koko toiminta	65 %
■ Käyttöaste / kuntoutus	55 %
■ Henkilöstö yhteensä	6 500
- kuntoutushenkilöstö	3 500

Kuntoutusvuorokaudet rahoittajan mukaan vuonna 2008

Päätelmiä

- Laitosten taloudellinen tilanne haasteellinen, kapasiteetista merkittävä osa käyttämättä. Laitosten tuottavuus (kuntoutushenkilöstö / kuntoutusvuorokausi) on alentunut. Taloudellisessa tilanteessa kuitenkin huomattavia eroja laitosten kesken. Osassa laitoksia tilanne hyvä, monissa huono.

Toimenpide-ehdotuksia

Asiakokonaisuudet on ryhmitelty seuraaviin pääkohtiin:

Ylikapasiteetti

- Kysynnän ja tarjonnan epätasapaino
- Laitoskuntoutuksen sisältö ja uudet toimintamuodot
- Kuntoutuslaitosten taloudellinen tilanne ja kilpailutus
- Hankintalain tulkinta ja muutostarpeet

Laatu ja osaaminen

- Osaamisen ylläpitäminen, laadun varmistus ja kilpailutus
- Vaikuttavuustiedon tarve ja hyödyntäminen

Kuntoutuksen integrointi muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin

- Laitoskuntoutuksen integraatio ja prosessin omistajuus
- Kuntoutuksen sisältö ja järjestäminen
- Kansallinen näkemys kuntoutuksen kehittämiseksi

Asiakokonaisuudet sisältävät yhteensä 30 toimenpide-ehdotusta

Kuntoutuksen integrointi muihin sosiaali- ja terveystalveluihin

- Vastuu kuntoutuksesta jakautunut eri tahoille, mikä osin estää asiakkaan tarkoituksenmukaisen hoito- ja kuntoutuspolun, esimerkkinä akuutin vaiheen jälkeinen lääkinällinen kuntoutus
- Kuntoutussuunnitelma ei ole riittävä instrumentti kuntoutuksen integroinnissa muihin palveluihin
- Vanhusten kuntoutusta ei ole riittävästi integroitu kunnalliseen palvelujärjestelmään
- Työelämään suuntautuva kuntoutus ei ole riittävästi integroitunut työelämään
- Kelan rahoittama vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus ajoittuu usein liian myöhään suhteessa parhaaseen vaikuttavuuteen
- Yhteinen näkemys puuttuu julkisesti rahoitetun kuntoutuksen tulevista tavoitteista, samoin työn- ja vastuunjaosta. Kuntoutusasian neuvottelukunnan rooli jäänyt vähäiseksi.

Kuntoutuslaitos selvitys 2009

- jatkotoimenpiteet

- Raportin jatkokäsittely käynnistyi sosiaali- ja terveysministeriön kuntoutusasiain neuvottelukunnassa helmikuussa 2010
Aiheina mm.
 - Selvitys sosiaali- ja terveyspalveluja kilpailuttamisesta
 - Kuntoutustoiminnan järjestäjien ja rahoittajien välinen työryhmä julkisen rahoituksen piirissä olevan kuntoutustoiminnan yhtenäisistä linjauksista ja eri toimijoiden vastuunjaosta.
- Kuntoutusta koskevia säädöksiä tarkennetaan valmisteilla olevassa terveydenhuoltolaissa.

Kuntoutus uudessa terveydenhuoltolaissa

- Julkisessa terveydenhuollossa kuntoutukselle tulossa nykyistä vahvempi status – säädökset lain tasolla
 - kunnallisen terveydenhuollon vastuu lääkinällisen kuntoutuksen järjestämisessä
- Lääkinällisen kuntoutuksen suunnittelu ja järjestäminen alueellisena kokonaisuutena
 - hoitotakuu koskee myös lääkinällistä kuntoutusta
 - sairaanhoitopiiri voisi antaa alueen terveystietoihin ja palvelutarpeisiin; tuottamien lääkinällisen kuntoutuksen kehittämisen ohjauksesta ja laadun valvonnasta
 - shp ja kunnat laativat perusterveydenhuollonyhteistyösuunnitelman, joka perustuu alueen väestön terveystietoihin ja palvelutarpeisiin; sovittava kuntien yhteistyöstä ja lääk kuntoutuksen palveluista

Kuntoutus uudessa terveydenhuoltolaissa

- Uudessa laissa säädettäisiin

- lääkinnällisestä kuntoutuksesta
- yhteistyöstä ja ohjauksesta muuhun kuntoutukseen

§ säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää potilaan sairaanhoitoon liittyvä tarpeellinen lääkinnällinen kuntoutus, viivytyksettä...että sillä on vaikutusta...jota tulee myös seurata; järjestämisvastuu on perusterveydenhuollossa, kun potilaan sairauden hoito on perusterveydenhuollon vastuulla; sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaon mukaisesti yhteistyössä sopien potilaan sairaanhoitoon liittyvä lääkinnällinen kuntoutus

Kuntoutus uudessa terveydenhuoltolaissa

- Lääkinnällisen kuntoutuksen sisältö
 - kuntoutusneuvonta ja kuntoutusohjaus, toiminta- ja työkyvyn arviointi, kuntoutustutkimus, toimintakykyä parantavat ja ylläpitävät terapiat, apuvälinepalvelut ja sopeutumisvalmennus sekä em. toimenpiteistä koostuvat kuntoutusjaksot laitos- ja avohoidossa
- Kunta vastaa lääk kuntoutuksen suunnittelusta, siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden; tarve, tavoitteet ja sisältö määritellään kirjallisessa kuntoutussuunnitelmassa, vastaa ohjauksesta ja seurannasta ja nimeää tarvittaessa kuntoutuksen yhdyshenkilön
- Kunta ja kelan kuntoutuslain yhteys; kunnan on kuitenkin järjestettävä kuntoutussuunnitelmassa määritelty lääk kuntoutus, jos kuntoutuksen järjestämis- ja kustannusvastuu ei selkeästi ole osoitettavissa
- STM:n asetuksen antamiseen valtuutus apuvälinepalvelujen sisällöstä ja määstä.

Kuntoutus uudessa terveydenhuoltolaissa

- § yhteistyöhön velvoittava säännös; tietojen antaminen muista kuntoutusmahdollisuuksista eri toimijoiden välillä on julkisen terveydenhuollon vastuulla; asianmukainen hoitaminen edellyttää, että kaiken hoidon yhteydessä tulee arvioida aina työ- ja toimintakykyä sekä kuntoutustarvetta
- terveydenhuolto, joka on kokonaisvastuussa kuntoutujan hoidosta ja kuntoutuksen suunnittelusta, avainasemassa ohjaten oikeaan kohderyhmään kuuluvia ...Kuntoutussuunnitelmasta pitäisi selvittää, mikä taho on kokonaisvastuussa asiakkaan kuntoutuksesta – aina kun kuntoutuja siirtyy kuntoutusta järjestävältä tai rahoittavalta taholta toiselle tulisi **vastuutahosta sopia** –sen hetkinen järjestäjä olisi aktiivinen osapuoli ja ottaisi yhteyttä muihin tahoihin...

Kuntoutus uudessa terveydenhuoltolaissa

- Kunnan on järjestettävä hoitovastuullaan olevan potilaan lääkinällinen kuntoutus siltä osin kuin sitä ei ole säädetty Kelan tehtäväksi
 - myös epäselvässä tilanteessa kuuluu kunnan järjestämisvastuulle, kunnalla oikeus saada korvaus järjestämisestä (Sata –komitean ehdottama regressisäännös)
- Mikäli kuntoutusta ei koordinoita kuntoutussuunnitelmassa, aiheutuu pitkäaikaissairauksien hoidon pilkkoutumisen kautta palvelutarpeen kasvua ja ylimääräisiä kustannuksia
- Terveydenhuollon tulee sairauden hoidon yhteydessä arvioida niin lääkinällisen kuin ammatillisen kuntoutuksen tarpeet ja mahdollisuudet sekä ohjata palvelun käyttäjä tarvittaessa muun palvelun tai kuntoutuksen yksikköön tarkemman kuntoutussuunnitelman laatimiseksi

Kuntoutussuunnitelman sisältökysymyksiä

- Julkisen terveydenhuollon laatima vaikeavammaisen lääkinnällisen kuntoutuksen suunnitelma muodostaa perustan lääkinnälliselle kuntoutukselle, myös mikäli Kela ei voi kuntoutusta järjestää
 - Suunnittelu ja seuranta kuuluvat julkisen terveydenhuollon vastuulle
 - Kuntoutussuunnitelman laatimisesta vastaa **lääkäri, tarvittaessa moniammatillinen työryhmä**, joka esittää perustellun suosituksen työ- ja toimintakyvyn kannalta tarpeellisista kuntoutustoimenpiteistä
 - Suositeltujen kuntoutuspalvelujen tarpeellisuus tulee perustella yksilöidysti siten, että kuntoutussuunnitelmaan on kirjattu toimenpiteiden tavoitteet, ajoitus, kesto ja käyntitiheys
 - **Kuntoutus voidaan toteuttaa suunnitelman mukaisesti järjestäjästä riippumatta**
 - Suunnitelman tulee olla nykyistä tavoitteellisempaa; niiden asettamisessa on otettava huomioon aikaisempi kuntoutus ja siitä saadut palautteet

Sosiaaliturvan uudistaminen ja kuntoutus

Toimeksiantona oli tehdä esitys:

- Perusturvan uudistamisesta
 - taso riittävä erilaisissa elämäntilanteissa aiheuttamatta tarvetta turvautua viimesijaiseen toimeentulotukeen
 - pienimpien eläketulojen varassa elävien tilanteen parantaminen
- Työn, sosiaaliturvan, verotuksen ja asiakasmaksujen yhdistämisestä sosiaaliturvan työhön kannustavalla tavalla
- **Ansioturvan (erityisesti työttömyysturvan) kehittämistä aktiivivaihtoehtoja ja työurien pidentämistä tukevaksi**
- Lainsäädännön, hallinnollisten prosessien ja menettelytapojen sekä etuuksien myöntämis- ja maksamiskäytäntöjen ”virtaviivaistamisesta”
- Rahoituksen kestävyuden varmistamisesta (myös pitkällä tähtäimellä)
- Sosiaalietuuksien verotuksesta ja asiakasmaksuista
- Hoitotukien, omaishoidon tuen ja kotitalousvähennyksen saumattomasta yhteensovittamisesta
- **Hallituksen politiikkariihi 2/2009: esityksiä, joilla työurien pidentämisedellytyksiä parannetaan työntekijöiden terveyttä ja toimintakykyä parantavilla toimilla**

Elatussuhde avainasemassa

- Suomen kansa vanhenee, olipa talouden tila mikä tahansa ja
- samanaikaisesti työvoiman määrän kasvu pysähtyy, eläkeläisten ja hoidettavien määrä kasvaa
- sosiaaliturvan rahoituksen turvaaminen tarvitsee hyvää elatussuhdetta
- mikä edellyttää työllisyysasteen nousua eli mm. työmarkkinoille tulon aikaistamista, työstä poissaolojen vähentämistä/lyhentämistä (esim. sairaus ja työttömyys) ja työelämästä poistumisen myöhentymistä

Yleistä komitean esityksistä

- **Toimeenpano käynnistyi** jo työn kestäessä; ensimmäiset muutokset voimaan 1.1.2009
 - tammikuun peruslinjauksista jatkovalmisteluun siirtynyt 18 esitystä
- Ehdotetut toimenpiteet tarkoitettu toteutettavaksi pitkällä aikavälillä, taantuman jälkeinen aika
- Kaikkiaan komitean työstä syntyi yli 50 konkreettista muutosehdotusta
 - valtaosa tammikuun 2009 linjauksista konkretisoitunut
 - osa esityksistä ei edellytä taloudellista panostusta
 - useiden ehdotusten tavoitteena parantaa työllisyysastetta taantuman jälkeen

Vuosina 2009 - 2011 toteuttavia uudistuksia mm.

- Takuueläke ja kattava indeksisuoja vähimmäisturvaetuuksille 1.3.2011
- Vähimmäispäivärahaa koskevia muutoksia
 - kuntoutusrahan vähimmäismäärän korottaminen 1.1.2009
 - sairauspäivärahan ja opintotuen yhteensovitus 1.8.2010
- Työttömyysturvauudistus ja vuorotteluvapaan vakinaistaminen 1.1.2010
- Aikuiskoulutustukiuudistus 1.5.2010
- Työhaun edistäminen ja työllistämisen tehostaminen 1.5.2010
- Osasairauspäivärahan toimivuuden parantaminen 1.1.2010
- Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työllistymisen esteiden vähentäminen 1.1.2010
- TEL:n maksuperusteiden tarkistaminen 2009
- Työterveyshuollon vaikuttavuuden parantaminen, toteutettavissa 2011
- Kuntoutuspsykoterapian siirtäminen Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin
1.1.2011

Komitean esityksiä toimenpiteiksi, joilla pyritään edistämään työllistymismahdollisuuksia

Työmarkkina-aseman parantaminen ja työllistymisen edistäminen (I)

Kuntoutusta koskevat ehdotukset; tavoitteena kuntoutujalähtöinen ohjausmalli

- Oikea-aikainen ja viivytyksetön kuntoutus
 - määräajassa viranomaisaloitteisesti selvitetään vastuullinen toimija (ei oteta vielä kantaa kuntoutuksen tarpeeseen taikka kuntoutuksen aloittamiseen)
 - toimijoiden työnjakoa koskevien säännösten tarkistaminen
 - regressisäännösten toimivuuden varmistaminen
 - työterveyshuollon rooli; kuntoutuspalveluohjausmalli – sopivuuden selvittäminen kokeilulla ?
 - aktivointisuunnitelman liittäminen saumattomasti työllistämispalveluihin
- TE-hallinnon käytännöt vajaakuntoisuuden tunnistamisessa (esim. työttömien terveystalvumallin vakiinnuttaminen)
- Sairauspäiväraha ja opiskelu ?
- **Kelan vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus – ikäraja ja kytkös vammaisetuuksiin**
- Kuntoutuksen vaikuttavuus – järjestelmän käyttöön sähköinen asiakaskohtainen tietojärjestelmä

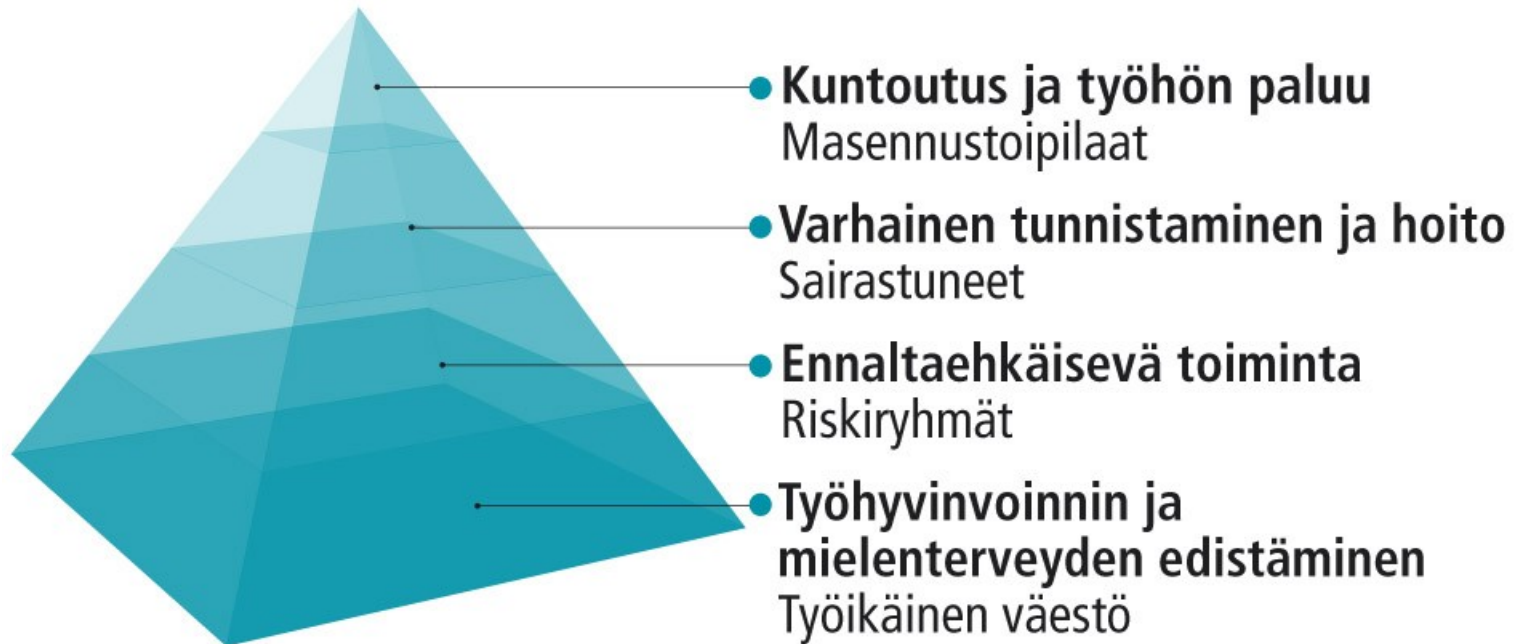
Työmarkkina-aseman parantaminen ja työllistymisen edistäminen (II)

- Sairauspäivärahan enimmäisaikaa koskevan säännöksen joustavoittaminen työllistymisen esteiden vähentämiseksi (Kelan KYKY-hanke)
- Kuntouttava työtoiminta
 - toiminnan kehittäminen ja kannusteet; kunta ja asiakas
 - työllistymistoimenpiteet ja aktivointisuunnitelman toimivuus
- Eläkkeen lepäämään jättämistä koskevan ansaintarajan korottaminen (suhde takuueläkkeeseen)
- Osatyökyvyttömyyseläkkeen käyttöön ottaminen kansaneläkkeessä
 - täydentää eläkkeen lepäämään jättämistä koskevia säännöksiä
 - tukisi mahdollisuuksia hyödyntää jäljellä olevaa työkykyä
 - eläkevähenteinen

Työmarkkina-aseman parantaminen ja työllistymisen edistäminen (III)

- **Valtakunnallinen työpankkimalli** – työttömän asiakaspolku työelämään
 - raportti työpankkien toiminnasta ja ehdotus toimintamallin kehittämiseksi (STM selvityksiä 2010:3)
 - kokeilun jatkaminen 2010 sosiaalisten yritysten kanssa (Vantaa, Mikkeli, Seinäjoki & Satakunta)
 - työnantajariskin pienentäminen
 - vähentää työllistymisen esteitä (työsuhteen pitkäaikaisuus ja byrokraatialoukut)
 - lisätietoja www.tyopankkikokeilu.fi

Masto-hanke masennusperäisen työkyvyttömyyden vähentämiseksi –2011

Keinoja masennustoipilaan työssä jatkamisen ja työhön paluun edistämiseksi

- Osasairauspäiväraha
- Ammatillinen kuntoutus
 - työkokeilut
 - uudelleen koulutus
- Osakuntoutustuki
- Osatyökyvyttömyyseläke

- **Työpaikan, terveydenhuollon ja kuntoutuksen yhteistyö mahdollistaa turvallisen työhön paluun**

Vammaispoliittinen ohjelma

- kaikkien hallinnonalojen asia

- hallituksen vammaispoliittinen ohjelma VAMPO 2010 – 2015+
 - osa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa
 - yleissopimuksen ratifiointiin edellyttämien säädösmuutosten valmistelu ja voimaansaattaminen
 - vammaisten henkilöiden sosio-ekonomisen aseman parantaminen ja köyhyyden torjunta
 - erityispalvelujen ja tukitoimien saatavuuden ja laadun varmistaminen maan eri puolilla
 - yhteiskunnan esteettömyysratkaisujen laaja-alainen vahvistaminen ja lisääminen
 - laadukkaiden ja monipuolisten työkalujen kehittäminen vammaispolitiikan toteuttamisen ja seurannan tueksi
- Keskeisiä sisältöalueita tunnistettu 14, toimenpiteitä 124; uudenlainen tarkastelukulman muutos vammaispolitiikkaan kohti laajempaa hyvinvointi- ja yhteiskuntapolitiikkaa

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden palvelurakenne ~2017
- Osaava, yhteistyötaitoinen ammattilainen taitaa kuntoutusprosessin eri vaiheet, tuntee menetelmät ja tukee asiakasta saamaan itsenäisen, oman elämän hallintaan → uudenlaisia osaamisvaatimuksia
 - hyvä ammattilainen ymmärtää ihmistä ja työelämää, taloudellisia realiteetteja, osallistuu asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa monen eri toimijatahon kanssakäymiseen, ylittää rajoja ja luopuu liian tarkoista reviireistä
- Vaikuttavuustutkimusta tarvitaan: miten, missä olosuhteissa ja minkälaisilla menetelmillä tuetaan väestön toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia
- Kuntoutuminen on työ- ja toimintakyvyn eheytymistä ja mahdollisuus täysipainoiseen elämään